IJCRT.ORG ISSN : 2320-2882
INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)
An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

સુરત જીલ્લાની બી,એડ કોલેજના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમોનો અભ્યાસ

વસાવા રાકેશકુમાર નટવરભાઈ
Ph.D Scholar
વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સીટી સુરત

સારાંશ

પ્રસ્તુત અભ્યાસ બી,એડના પ્રશિક્ષણાથીઓં માટે સુરત જીલ્લાની બી,એડ કોલેજના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમોનો અભ્યાસ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો. સંસોધન અતર્ગત પ્રશિક્ષણાથીઓં,અધ્યપકો અને આચાર્યો નો સમાવેશ થાય છે. પ્રસ્તુત સંસોધન વીર નર્મદ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સીટી સંલગ્ન બી,એડ કોલેજના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમ એ શિક્ષક હેઠળ હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું. પ્રસ્તુત સંસોધન સર્વેક્ષણ પ્રકારનું હતું.

☒ પ્રસ્તાવના

માનવીની સર્વદર્શીય પ્રતીભાનો વિકાસ કરવાની જવાબદારી શિક્ષણની છે. કોઈપણ દેશની શિક્ષણ તહેદ જમાનાની વૈયક્તિક,સામાજિક અને રાષ્ટ્રીય જરીરુયાતોનો લક્ષમાં રાખીને રચાતી હોઈ છે.દેશકાળની પલટાતી પરીસ્તીથીમાં નીક્ષ નવી સમસ્યાઓં ઉભી થાઈ છે. તે સ્વાભાવિક પ્રવર્તમાન શિક્ષણ તહેદમાં કરવામાં આવતા ફેરફાર છે પાછળ કેટલાંક નિક્ષિત લક્ષ્યો,ઉધ્યોશો કે ધ્યેયો હોઇ છે તેથી સમસ્યાઓંને પહોચી વળવા માટે નવા ઉકેલો,નવા અભિગમો જે સંથાઓમાંનવા વિચારોના સ્વરૂપે ઉગે અને વિકસે તેવી શાળાઓ વિશે વિચારવાનુંસોંને માટે રસપ્રદ અને ફળપ્રદ બની શકે છે.

☒ પદોનીવ્યવહારુંવ્યાખ્યા

સુરતજિલ્લો

સુરતગુજરાત રાજ્યનો એક જિલ્લો છે જે સુરત જિલ્લા નું વહીવટી મથક છે તે ભરૂચ નર્મદા (ઉત્તર) નવસારી દક્ષિણ જિલ્લાઓ અને પૂર્વ તાપી જિલ્લા થી ઘેરાયેલો છે તે ગુજરાતનો બીજો ક્રમનું સૌથી અધમતનજિલ્લો છે.

બી. એડ. કોલેજ

Marshalનામતે,

“ નાટક કે અનુસ્નાતક કક્ષા પછી એક વર્ષનું પ્રશિક્ષણ આપતી સંસ્થાઓ કે જેમાં તાલીમ પૂર્ણ થાય છે ત્યારે બી. એડ ની ઉપાધિ યુનિવર્સિટી તરફથી આપવામાં આવે છે ”

☒ હેતુઓ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં હેતુઓ નીચે મુજબ હતા

1. સુરત જિલ્લાની બી.એડ. કોલેજના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમોનાં અમલીકરણ અંગે ઉપસ્થિત થતી સમસ્યાઓનો અભ્યાસ કરવો.
2. સુરત જિલ્લાનો બી.એડ. કોલેજના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમો અમલીકરણ સંબધિત સહાયક તથા અવરોધક પરિબળોનો અભ્યાસ કરવો.

3. સુરત જિલ્લાની બી.એડ કોલેજોના નવવિચારયુક્ત કાર્યક્રમો સંધાર્ભે વ્યવસ્થાપકો,આચાર્યો અને અધ્યાપકોની ભૂમિકા ભજવી.
4. વિવિધ બી.એડ કોલેજોમાં અપનાવતા શૈક્ષણિક નવવિચારોને વધુ અસરકારક બનાવવા માટેના સૂચનો કરવા.

☒ સંશોધનનાપ્રશ્નો

1. નવવિચાર યુક્ત કાર્યક્રમોના અમલીકરણમાં સંબંધિત પરિબળો કયા કયા છે?
2. નવવિચાર યુક્ત કાર્યક્રમના અમલીકરણ સંબંધિત અવરોધક પરિબળો કયા કયા છે?
3. શૈક્ષણિક નવવિચારોને અસરકારક બનાવવા માટે કેવાપગલાં લેવા જોઈએ?

☒ સંશોધનપધ્ધતિ

સંશોધનની વિવિધ પધ્ધતિમાંથી પ્રસ્તુત સંશોધન સર્વેક્ષણ પધ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

☒ ઉપરકણ

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં માહિતી એકત્રીકરણ કરવા માટે પ્રશ્નાવલી, બંધ જવાબી પ્રશ્નાવલી અને સાહિત્યપત્રક રચના કરવામાં આવી હતી.

☒ વ્યાપવિશ્વઅને નમૂનો

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં નમૂના પસંદગી માટે સહેતુક નમૂના પ્રયુક્તિ મુજબ સુરત જિલ્લો પસંદ કર્યો છે.સુરત જિલ્લાની ૬ બી.એડ કોલેજોના ૬ આચાર્યો ૩૦ અધ્યાપકો અને ૧૧૨ તાલીમાર્થીઓ એમ કુલ મળીને ૧૩૯ જેટલા નમૂનાના પાત્રોની પસંદગી કરી હતી.

☒ માહિતીનું એકત્રીકરણ અને પૃથ્થકરણ

માહિતીનું એકત્રીકરણ અર્થઘટન કરવા માટે અંકશાસ્ત્રીય પધ્ધતિનો ઉપયોગ કર્યો હતો જેમાં વિદ્યાર્થીની બંધ જવાબી પ્રશ્નાવલી માટે હા – ના નાં પૃથ્થકરણ ટકાવારી દ્વારા કર્યું હતું વિષયવસ્તુ વિશ્લેષણ કરી પ્રતિચારોની તિવ્રતા દ્વારા કરવામાં આવ્યુ હતું.

☒ સંશોધનના તારણો

પ્રસ્તુત અભ્યાસના તારણો આ પ્રમાણે છે.

1. વ્યવસ્થાપકો નવવિચારોના અમલીકરણ અંગેની વ્યવસ્થા કરી આપે છે.તથા જરૂર પડયે માર્ગદર્શન પણ પુરૂ પાડે છે.
2. ચર્ચા સભાનું આયોજન કરી કર્મચારીગણને નવવિચાર પ્રત્યે વાકફે કરાય છે થતા તેમના માટે અભિપ્રાયો તથા સૂચનો પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
3. વિવિધ ચર્ચા સભા,સેમીનાર,કોન્ફરન્સો,કાર્ય શિબિરમાં અધ્યાપકોન તાલીમ માટે મોકલવા પ્રોત્સાહન પુરૂ પાડે છે તથા યોગ્ય વ્યવસ્થા કરી આપે છે.

☒ સંશોધનના ફલિતાર્થો

1. બી.એડ.કોલેજમાં વ્યવસ્થાપન અંગે આચાર્યો,વાલીઓ અને અધ્યાપકોનો સહકાર મેળવવો જોઈએ.
2. બી.એડ. કોલેજમાં કર્મચારીઓને કાર્યભાર,એમની લાયકાત અને કાર્યક્ષમતા અનુસાર સોપવું જોઈએ જેથી કાર્યબોજ ન લાગે.
3. બી.એડ કોલેજમાં વ્યવસ્થાપન ઉત્તમ રીતે થાય તે રીતે કર્મચારીઓ વચ્ચે સહકાર ભર્યું વાતાવરણ પુરૂ પાડવું જોઈએ.

☒ ઉપસંહાર

પ્રવર્તમાન સમયમાં શિક્ષણ પરંપરાગતથી ચાલતુ આવે છે અને કારણે તાલીમાર્થીઓમાં પૂરતા અધ્યપન કૌશલ્યો વિકસી શકતા નથી એટલા માટે નવીન પધ્ધતિઓનો અમલ કરવામાં આવે છે અને સમાજમાં કૌશલ્યપૂર્ણ શિક્ષકો મળી રહે એ માટે બી.એડ. કોલેજમાં નવવિચારોનો અમલ કરવામાં આવે છે.

☒ સંદર્ભસૂચી

1. એચ.જીદેસાઈઅનેકે.જીદેસાઇ (૧૯૯૭) સંશોધન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ અમદાવાદ યુનિવર્સીટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાતરાજ્ય
2. ભગવતસિહજી (૧૯૪૪) ભગવતગોમંડલકોશ. રાજકોટ; પ્રવીણપ્રકાશન
3. દેસાઈમાયાએસ(૧૯૮૦) સ્વાધ્યાયો: નવવિચારોનો વ્યક્તિ અભ્યાસ અપ્રકાશિત મહાશોધ નિબંધ, સુરત દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સીટી
4. રાણાતોરલ (૨૦૦૬) નવસારી જીલ્લાની પ્રાથમિક શાળાઓના નવવિચારો એક અભ્યાસ. અપ્રકાશિત લઘુશોધ નિબંધ સુરત વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સીટી.